

Titel

Hästens lokala betydelse och potential

– ”samarbetsprojekt mellan hästnäringen och kommuner för att främja hästföretagande”

Sammanfattning

Fem mycket olika kommuner spridda över hela Sverige har ingått i projektet, Hästens lokala betydelse och potential. Kalix en glesbygdskommun, Söderhamn en kustkommun, Gävle en tätortskommun, Haninge en skärgårdskommun och Sjöbo en landsbygdskommun. Trots olika utgångslägen och kunskap om hästen finns en enorm vilja att hästen ska få en mer betydande ställning i samhället och för kommunen. Förståelsen om vad hästen kan bidra med och betydelsen av hästnäringens potential har väckt ett intresse ända till kommunledningen.

Kommunernas begränsade kunskap om hästen har bidragit till missnöje bland hästfolket. De har känt sig bortglömda och avvisade som om deras behov inte var av vikt för kommunen. Missnöjet kan i många fall förklaras med okunskap om hästens betydelse. Hos kommunen har hästen enbart setts som en kostsam post för fritidskontoret, en verksamhet som enbart genererar utgifter och inga intäkter. Företagarna själva har också bidragit till sitt eget missnöje. Många av företagen har börjat sin verksamhet utifrån ett stort intresse för hästen, vilket har lett till svårigheter att skilja på hobby och näringsverksamhet. De vet inte alltid i vilken sadel de sitter i. Detta har medfört att kommunikationen med kommunen inte blir tydlig och hamnar lätt på fel skrivbord.

Majoriteten av företagen ser en expansionsmöjlighet och tror att deras omsättning kommer att öka inom en snar framtid. Det som bland annat hindrar deras utveckling är bristen på mark att rida på. Även konflikter med grannar eller rädslan för att hamna i konflikt hämmar företagen i deras utveckling. Söderhamn och Sjöbo har redan kommit en bra bit på väg och anställt en person som ska arbeta med kartläggning av ridleder och markavtal.

Kommunernas satsning på hästnäring i och med deltagandet i projektet har lett till att näringen känt sig intressanta och sedda av kommunen. Företagarna är positivt inställda och inväntar resultatet. Dock finns en rädsla för att detta enbart varit en resultatlös engångsföreteelse som hamnar i ett dokumentarkiv.

Det som kommunernas representanter i projektet har känt störst glädje av med projektet är att ingå i ett nätverk. De har fått kolleger att bolla funderingar och problem med. Kommunen har också fått insyn i och kunskap om olika inriktningar i hästnäringen och hört hur företagare i andra kommuner arbetar och vad de har för visioner för framtiden. Inspiration som visar att ingenting är omöjligt.

t2006-12-16t

Innehållsförteckning

TITEL	1
SAMMANFATTNING	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
BAKGRUND	3
SYFTE OCH EFFEKTMÅL	3
FÖRVÄNTADE EFFEKTER AV PROJEKTET ÄR:	3
MÅLUPPFYLLELSE	3
RESULTAT	4
PROJEKTETS BETYDELSE FÖR DEN LOKALA HÄSTNÄRINGEN	4
PROJEKTETS BETYDELSE FÖR KOMMUNEN	4
PROJEKTETS BETYDELSE FÖR SVERIGE	4
TIDSPLAN	4
GENOMFÖRANDE	5
PROJEKTORGANISATION	5
PROJEKTADMINISTRATION OCH STYRNING	5
METODER OCH VERKTYG	5
NÄTVERK	6
ERFARENHETER - VAD VI LÄRT OSS	9
SYNPUNKTER FRÅN KOMMUNERNA	9
SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER	11
SLUTSATS	11
REKOMMENDATIONER	12
BILAGOR	13
LATHUND	13
ENKÄT	13
DATAPLATTFORM	13
STATISTIKUNDERLAG	13

t2006-12-16t

Bakgrund

Sveriges Lantbruksuniversitet genomförde år 2004 på initiativ av Nationella Stiftelsen, (NS) en studie av hästnäringens samhällsekonomiska betydelse. Resultatet blev en unik helhetsöversikt över svensk hästnäringens bidrag till samhällsekonomin. Med utgångspunkt i rapporten har STC, SvRF, LRF och NS därefter genomfört ett antal regionala seminarier på samma tema men utifrån ett regionalt perspektiv. Nästa steg handlar om att lyfta fram hästnäringens lokala betydelse.

Syfte och effektmål

Syfte med projektet är att bidra till utvecklingen av den lokala hästnäringen, vilket förutsätter ett samarbete mellan kommun och hästnäring. En viktig del av projektet är att utarbeta en modell för hur den lokala hästnäringen kan kartläggas och analyseras. Modellen skall testas i fem kommuner. Genom samarbete mellan den lokala hästnäringen och kommunerna ska en lokal handlingsplan utarbetas för utvecklingen av hästnäringen i kommunen. Projektet förutsätter såväl samarbete som finansiering från kommunalt håll.

Projektets effektmål är få fram en metod för kartläggning och analys som kan användas av landets alla kommuner för att få fram hästnäringens betydelse lokalt. Projektets mål är också att öka kunskapen om hästen som näring bland kommuntjänstemän och politiker för att minska problemområden och se hästen som en del av samhället.

Förväntade effekter av projektet är:

- ✓ ökad uppmärksamhet om hästnäringens potential och utveckling
- ✓ ökat samarbete mellan hästnäring och kommun
- ✓ ökad kännedom om problem och hinder för näringens lokala utveckling
- ✓ ökad kunskap om den lokala hästnäringens visioner
- ✓ minskat antal problem och konfliktområden

Måluppfyllelse

Projektets huvudmål har varit att ta fram en metod för att kartlägga och analysera den lokala hästnäringen genom att:

- ✓ Skapa kontakt med deltagande kommuner och informera dem om deras insats och betydelse.
- ✓ Stötta och vägleda kommunerna i deras arbete under projekttiden.
- ✓ Hjälpa kommunerna med att få fram ett adressregister över näringen genom en lathund där de olika företagsinriktningar beskrivs och om vart de hittar företagen.
- ✓ Skapa ett enkätunderlag som kommunerna ska skicka ut eller använda som intervjuunderlag för att få fram nyckeltal och åsikter från företagen.

t2006-12-16t

- ✓ Förenkla hanteringen av enkätsvaren genom att ta fram en datalösning.
- ✓ Ta fram ett förslag på underlag om vilka värden och parametrar som bör ingå i analysen.
- ✓ Analysera enkätsvaren och tillsammans med kommunen lägga fram ett förslag till handlingsplan.

Resultat

Projektet har uppnått ovanstående mål samt följt uppsatt budget och tidsplan.

Projektets betydelse för den lokala hästnäringen

Missnöjet med kommunen bland den lokala hästnäringen var mycket utbredd och stort. Många av företagen kände att kommunen inte visade intresse för deras näring och i flera fall kände de sig även motarbetade. Kommunens satsning att medverka i projektet har dock lett till en förhoppning om förbättring bland företagen.

Projektets betydelse för kommunen

Den ökade kunskapen och kännedomen som kommunerna fått har väckt ett intresse för att utveckla hästen som attraktion för hela kommunen. Arbete med att utveckla näringen har redan påbörjats. Kommunerna har eller planerar att ta fram en karta för att markera aktiva hästområden för att underlätta arbetet att lösa problemområden samt underlätta framtida arbete med planering av samhällets utveckling vad gäller till exempel bostadsområden, vägar, industrimark.

Informationen om hästens betydelse har inte bara spridit sig till kommunledningen utan även de lokala medierna har gjort mittuppslag och radiosändningar.

Med projektet har kommunerna haft ”bollplank” för att diskutera problemområden och lösningar. Det har varit viktigt för kommunerna att få vägledning av projektledare men även av att stötta och lära av varandra.

Projektets betydelse för Sverige

Hästen som attraktion har skapat en marknad som bidrar till ökad lönsamhet framförallt på landsbygden. Få andra grenar inom den gröna näringen kan visa upp en lika god utvecklingspotential som hästen gör som affärsidé. Deltagande kommuners ökade kännedom om hästnäringen har lett till ökat samarbete och framför allt gett hästen som näring mer legitimitet.

Tidsplan

Projektet inleddes maj 2006. Projektledare Bibbi Bonorden tillträdde 1 maj, 2006. Projektet avslutas den 4 dec 2006. Projektarbetet och redovisningen har hållit tidsplanen.

t2006-12-16t

Genomförande

Projektorganisation

Projektet har haft en projektledare, Bibbi Bonorden som har lett och fördelat arbetet. Projektet har haft hjälp av projektmedarbetare, Linda Segerblom.

Styrgruppen har bestått av Olof Karlander, NS, ordförande, Elisabeth Backteman, NS, Dag Johansson, ATG Klinikerna och Bibbi Bonorden, projektledare.

Projektet har köpt tjänster till utformandet av plattform samt framtagandet av statistik av Anders Etander, Etal konsult.

Projektadministration och styrning

Projektadministrationen har köpts av Sanda Gård AB och Konsult Linda Segerblom. Den ekonomiska rapporteringen har skötts av Elisabeth Backteman, NS.

Metoder och verktyg

Metoden för kartläggningen har byggts på kommunernas arbete med att ta fram ett adressregister över företag med anknytning till häst. Företagens adresser hittades med hjälp av Miljökontoret, Fritidsförvaltningen och Näringslivskontoret. Utöver kommunernas egna register har de använt sig av Gula sidorna och sökt efter hemsidor på webben, de har också fått hjälp av Lantbrukarnas Riksförbund, LRF genom deras medlemsregister. För att ge kommunens tjänstemän kunskap om vilka företag som ingår i hästnäringen och vart man hittar dem togs en lathund fram. Lathunden gav också information om hur kommunen kan göra en uppskattning på antalet hästar och utövare det finns lokalt.

Projektledningen utformade en enkät som testades på ett antal företag och gick ut för kommentarer till ett utvalt antal personer med kunskaper inom ekonomi och hästverksamhet. Kommunerna fick själva välja om de ville skicka ut enkäterna med post eller ringa runt till företagen. Haninge, Gävle och Kalix valde att skicka ut enkäten tillsammans med ett följebrev och därefter även en påminnelse. Sjöbo kommun valde att uppdatera svaren på en liknande enkät som gjordes 2003. Söderhamn har valt att inte göra något enkätundersökning, utan enbart få hjälp av med en analys av en rapport som togs fram av kommunen under våren 2006.

Svarsfrekvensen på enkäten har varit skiftande. Gävle gjorde ett utskick till 160 företag och fått sammanlagt 61 svar, en svarsfrekvens på 38 %.

Kalix gjorde ett utskick till 51 företag och fick in 29 svar, en svarsfrekvens på 57 %. Haninge gjorde ett utskick till 117 företag och har fått sammanlagt 50 svar, en svarsfrekvens på 43 %.

För att underlätta hanteringen av enkätsvaren byggdes en dataplattform i programvaran Access med hjälp av Anders Etander, Etal Konsult. Anledningen till valet att arbeta i Access var för att programvaran används redan av kommunerna. Resultatet kunde sen också lätt exporteras till Excel där arbetet med att sammanföra resultatet gjordes.

t2006-12-16t

I kommunens åtagande ingick också att anordna och bjuda in näringen till ett möte. Kalix var först ut att ha sitt möte, därefter hade Haninge sitt och sist ut var Gävle. Sjöbo och Söderhamn hade tidigare utanför projektet haft träff med näringen.

Uppslutningen var god både av företagare och av kommunpolitiker och tjänstemän på alla tre möten. På samtliga tre möten var stämningen positiv och företagarna var positivt inställda till att kommunerna arrangerade ett möte och visade intresse för deras behov och utveckling.

Under projektarbetet gavs det förslag om att ta fram en karta över kommunerna där företagen och hästarna markerades ut. Kartan kan bli ett viktigt verktyg för kommunerna i deras fortsatta arbete med att planera för hästen i samhället både när det gäller att planera var behoven av ridlingor föreligger samt ha hästgårdarna i beaktning när nya bostadsområden planeras.

Det avslutande arbetet i projektet var att analysera och ge förslag till en handlingsplan hur kommunen bör gå vidare med att stötta företagarna i deras utveckling. Oavsett om kommunen ligger på landsbygden eller är en storstadskommun är problemen dem samma. Som nämnts tidigare är bristen av bra ridmark det största problemet. Utbyggnad av vägnät och andra områden till exempel industrimark och golfbanor kan sätta stopp för företagarnas utveckling. Konflikter med grannar och oklara direktiv från Miljö- och Bygghkontoren ställer till bekymmer, även hanteringen av gödseln vållar problem. Glädjande för utvecklingen var att många av företagen såg en expansionsmöjlighet och trodde på att intäkterna skulle öka eller var oförändrade. Väldigt få trodde att intäkterna skulle minska.

Nätverk

Utöver arbetet med kartläggningen har de deltagande kommunerna bildat ett nätverk med varandra. Varje kommun har bjudit in de övriga till ett studiebesök för att byta erfarenheter och arbetsmetoder med varandra. Besöken har varit oerhört givande och uppskattade eftersom kommunens tjänstemän och politiker har fått chans att se och lära hur andra kommuner arbetar i specifika frågor och hittat lösningar på problemområden.

Sjöbo

Den 23 augusti bjöds projektgruppen ner till Skåne och till Sjöbo kommun. Dagen började med ett intressant studiebesök hos en hästföretagare som har lyckats bygga upp ett högt renommerat försäljningsstall av hopphästar. Utöver sin egen verksamhet hyr man ut stallbyggnader till ytterligare två företagare.

Under eftermiddagen berättade projektledare Ylva Wallström om hur Sjöbo tillsammans med Simrishamn, Tomelilla, Skurup och Ystad gör en gemensam satsning på hästnäringen. Målsättningen har varit:

- Inventera befintliga privata/offentliga ridvägar, ridhus och intresserade markägare.

t2006-12-16t

- Kartlägga förutsättningar för ridslingor och sammanhängande ridleder i sydöstra Skåne.
- Skapa goda förutsättningar för hästgårdar och ridleder i samhällsplaneringen och för marknadsföring av tomter och gårdar till salu.
- Inventera de hästrelaterade kursutbudet i regionen och karlägga utvecklingsmöjligheterna för det hästrelaterade näringslivet och turismsatsningar i regionen.

Kalix

Den 12 september var det dags för Kalix kommun att bjuda in projektgruppen. Kalix liknar Sjöbo till antalet invånare samt yta. Det som skiljer dem åt är antalet hästar. I Sjöbo har man cirka 2 000 hästar och i Kalix cirka 300 hästar.

Vårt första besök var hos en hästföretagare som tillsammans med en skola har tagit fram ett 3-årigt specialutformat gymnasieprogram med häst och ridutbildning. Utbildningen är riksrekryterande och det innebär att elever söker från övriga delar av Sverige. Utbildningens mål är att inom det samhällsvetenskapliga programmet förbereda eleverna för yrken och vidareutbildning inom häst- och ridsektorn samtidigt som programmet ger en bred teoretisk bas för högskolestudier inom ett flertal områden. Eleverna får under sina 3 år ca 1200 timmar i ridning och hästskötsel.

Lunch intogs på Björknäs herrgård som hyr ut sina stallbyggnader till Kalix ryttarförening. På Björknäs herrgård finns en fantastisk samling med hästvagnar.

Kalix kommun tittar på hur hästen kan bli en bidragande orsak för inflyttning till kommunen samt hur man kan utveckla hästturismen.

Haninge

Den 17 oktober bjöd Karin Nordh, Näringslivschef och Helena Götherfors Westman, miljöinspektör i Haninge kommun in till besök.

Vårt första stopp blev på en ridsportanläggning med visionen om att alla ska ha möjlighet att utvecklas och träna med förutsättningarna att nå eliten. På gården har det byggts nya inackorderingsstall, ridhus för att hålla tävlingar på Grand Prix nivå, utomhusbana, skrittmaskin och lösdrift. Man hyr ut delar av anläggning även till tränings/tävlings arrangemang, där ridklubbar som saknar tillgång till ridhus, men ändå vill kunna arrangera tävlingar/träningar upp till svår klass har nu möjlighet att göra det. Avancerat tidtagningssystem kopplat till datornätverk och resultatdisplay finns tillgängligt samt en hinderpark. Ågaren håller också på att bygga en fälttävlansbana som beräknas vara klar inom kort. På gården erbjuder man "Full livery" det vill säga att personal sköter allt runt hästen. Hästägaren behöver bara rida sin häst.

Därefter åkte vi vidare till ATG Kliniken i Haninge. ATG Hästklinikerna AB har relativt nyligen köpt kliniken och håller nu på att bygga ut verksamheten för att kunna ta emot ännu fler hästar. Kliniken har varit mycket uppskattad av hästägare i Haninge och dess omnejd som nu slipper åka iväg till Strömsholm eller Täby med sina hästar.

t2006-12-16t

På eftermiddagen hade företagaren Boel Nermark från Utö bjudits in för att berätta om sitt dataprogram, "Hippogramet". Boel har tillsammans med en kollega utvecklat ett dataprogram för att underlätta vardagen för hästhållare. De försöker nu arbeta fram en lösning för att underlätta egenkontrollen som begärs in av kommunernas djurskyddsinspektörer.

Gävle

Sist ut var Gävle och Söderhamns kommuner som slogs samman för att underlätta resandet. Den 20 november mötte Mariana Femling, projektledare för Gävle kommun upp på Centralstationen i Gävle. Förmiddagen vigdes åt att höra hur Carin Carlström, ordförande i kommunfullmäktige, har arbetat för att bygga en stor hästanläggning som kommunens ryttare kan nyttja. Det stora problemet som kvarstår är inte pengar för kommunen har redan avsatt 80 miljoner för bygget, utan svårigheten är att hitta lämplig mark. Problematiken med att hitta bra mark har lett till att man har fått börja tänka ut alternativa lösningar, till exempel att dela upp anläggningen i mindre delar.

Mariana presenterade också kartan över hästnäringen och hästar som Gävle har tagit fram tillsammans med sitt kartkontor.

Fritidschefen Staffan Stahl berättade om Gävles attraktioner och satsningar på kulturlivet.

På eftermiddagen besökte vi Gävletravet och Ponnytravskolan. Travet har gjort en satsning på Ponnytravskolan så att de kunde anställa en person på heltid för att driva och utveckla verksamheten. I och med samarbetet med en närliggande friskola har man idag också verksamhet på dagtid. Eleverna på skolan kan välja antingen häst, gymnastik eller hockey som inriktning.

Gävletravet har som landets övriga travbanor svårt att locka till sig publik till travtävlingarna. Utökade TV-sändningar och internet har gjort att besöken på banorna har minskat. Banan har tillsammans med andra arenaarrangörer i området och restauranger börjat paketera upplevelser för att sälja till turister och företag. Travbanan utökar också användningen av banan med att hyra ut arenan till andra arrangemang som motocross och skidor.

Söderhamn

På kvällen åkte vi vidare upp till Söderhamn, där Olle Persson, kommunpolitiker och Anders Bergsten, tjänsteman stod som värdar. Eva Tjernström, kommunalråd var också med under besöket.

Utvecklingen av hästnäringen i Söderhamn har markerats med att man satsar på att anlägga ridleder. Företagare i kommunen inledde för ett par år sedan ett arbete med att kartlägga och ta kontakt med markägare för att få tillstånd en ridled. De har nu fått hjälp av kommunen som har tillsatt Conny Englund som har till uppgift att sköta hemsidan, www.ridledhalsingland.se och skriva avtal med markägarna. Stora delar av leden är nu klar och används av företag som erbjuder turismaktiviteter. Conny redogjorde även för visionerna att marknadsföra ridleden internationellt för att locka utländska besökare.

t2006-12-16t

Följande dag besökte vi en hästföretagare som för ett par år sedan köpt en fallfärdig gård och nu håller på att bygga upp en verksamhet med försäljningsstall, ridskola och inackorderingar. Ridhuset stod klart förra året och nyligen blev de klara med ett nytt stall. Visionen är att kunna ta emot ännu fler försäljningshästar och minska antalet inackorderingshästar. I dag har hon en anställd utöver familjemedlemmarna som hjälper till för att få verksamheten att fungera. De är självförsörjande på foder och har gott om betesmark till hästarna.

Under lunchen och på eftermiddagen fick företag anslutna till ridleden möjlighet att komma och berätta och marknadsföra sin verksamhet. I och med utbildningar med inriktning på hästföretagande har flera företag fått större kunskap om entreprenörskapet och framförallt har de hittat varandra som samarbetspartners.

Erfarenheter - vad vi lärt oss

Kommunerna har haft ett större behov än beräknat av vägledning och stöttning av mig som projektledare.

Att ägna sig åt enkätundersökning innebär mycket tidsåtgång. Utan påminnelser är risken stor att svarsfrekvensen blir låg. Istället för att skicka ut enkäten till företagen kan det vara mer framgångsrikt att istället ringa runt till företagen och intervjua dem direkt.

Kommunernas egen insats av intresse och resurser har betydande effekt på resultatet. Desto mer kommunen satsar ju bättre resultat och måluppfyllelse uppnås. Kommunerna befinner sig även i olika faser och har olika behov. Till exempel har Haninge, Gävle och Kalix börjat från noll och haft glädje av verktygen som har tagits fram i projektet, medan Sjöbo och Söderhamn har kommit en bit på väg och har redan arbetat med att klarlägga hästnäringen under ett par års tid. Sjöbo och Söderhamn har i och med det inte haft lika stor nytta av projektet som de tre övriga kommunerna. Därför kan det vara bra vid en eventuell fortsättning att dela upp arbetet i olika inriktningar beroende var i processen kommunerna befinner sig.

Synpunkter från kommunerna

Haninge

Det är, och har varit, ett intressant projekt. Om vi inte hade gått med i detta gemensamma arbete hade vi inte själva prioriterat detta just nu. Ett bra projekt ger just en möjlighet att fokusera på en viktig fråga under en kortare tid.

Vi har fått mycket ny kunskap. Det som har givit väldigt mycket är det systematiskt organiserade erfarenhetsutbytet, med projektmöten på resp. ort. Det har givit ny kunskap och nya infallsvinklar hur kommuner förhåller sig till näringen i Sverige samt bra exempel på hur man löst vissa frågor. Det ger argument för arbetet på hemmaplan.

Studiebesöken har varit trevliga och välorganiserade och har givit en inblick i hästnäringens behov och möjligheter.

t2006-12-16t

Vi har haft förmånen att ha Bibbi Bonorden, som mycket kunnig och duktig projektledare. En duktig projektledare är en förutsättning för ett lyckat projekt! Vi hade inte kunnat åstadkomma detta på egen hand, inte ens med gemensamma krafter - helheten är ju mer än bara summan av delarna!

Det kändes trögt i början att komma igång. Viktigt att beakta att processen med att lära känna nya människor och att skapa en gemensam värdegrund och plattform tar sin tid. När kontakterna väl är etablerade och projektet är väl förankrat, går det desto fortare.

Varför sluta nu? Vi ser gärna en fortsättning i någon form!

Karin Nordh, Näringslivschef & Helena Götherfors Westman, Miljöinspektör, Haninge Kommun.

Gävle

Mycket bra att vara flera kommuner som gör samma sak, man har möjlighet att byta erfarenheter och stötta varandra. Bra också med studiebesök i andra kommuner.

Bra att enkät materialet är större med fler kommuner än enbart med en, det ger större tyngd åt resultatet. Tacksamt att ha fått professionell hjälp med den statistiska bearbetningen.

Efter att ha arbetat ensam i två rätt så stora projekt så är det helt fantastiskt att ha en handledare och ett stöd från Bibbi Bonorden och NS.

Det som hade kunnat vara bättre är att kommunerna borde ha startat samtidigt och även ha kommit ungefär lika långt på sin "hästresa", varit i ungefär samma fas. En besvikelse att inte alla kommuner deltog med enkät och företagsträffar så att materialet hade blivit så stort som möjligt.

När processen nu är igång vore det olyckligt att avbryta samarbetet, det finns fortfarande många frågor att ta tag i. Det finns mycket att vinna på att fortsätta med den här gruppen. Det förbättrar möjligheten till att driva processen framåt betydligt mer än om var och en ska driva frågorna själv eller att helt börja på nytt.

För Gävle kommuns del så kommer uppdraget med en kartläggning och analys av hästnäringen att få ett bättre och få mer professionellt resultat än om vi inte hade varit med i NS projekt.

Mariana Femling, Projektledare Gävle Kommun

t2006-12-16t

Slutsatser och rekommendationer

Slutsats

Det är tydligt att företagarna inte känner sig sedda av kommunerna vilket har lett fram till ett missnöje där många av företagen inte känner att de får gehör för sina åsikter och problem. Kommunens näringslivsutveckling stämmer inte överens med hästnäringens behov, samtidigt som hästföretagarna inte följer med i utvecklingen och anpassar sitt företag efter sina och gårdens förutsättningar.

I samtliga kommuner har företagen haft en negativ syn på sin kommun, trots att företagarna i allmänhet är nöjda med den kontakt de har haft med kommunens tjänstemän som till exempel miljökontoret. Jag tror att missnöjet är något som ligger kvar och gror av tradition, samtidigt som tjänstemän och politiker har dålig kunskap om vad som sker på landsbygden i kommunen. Även de lever kvar i det gamla, där hästarna finns på ridskolan och är dyra i drift.

Ett effektivt sätt att bryta missnöjet är att öka kunskapen och kännedomen om hästföretagen bland kommunens anställda. Här vilar ett stort ansvar på hästnäringen själv att bidra med information och kunskap om dess verksamhet betydelse för kommunen.

Om kommunen och företagen enas om att organisera hästverksamheten och utveckla den måste alla parter ha kunskap om vilken roll man spelar och vad man förväntas bidra med. Det vill säga att det är viktigt att tydligt klargöra vad kommunen kan bidra med och vilket ansvar som ligger på företagarna. Det är också viktigt att företagen kan skilja på företagande och hobby för att då också tydligt kommunicera det till kommunens tjänstemän och politiker. Det är hästhållarens ansvar att veta vilken roll ens häst/verksamhet har och framför allt vilken häst man själv sitter på som hästägare. ”När har jag kontakt med näringsenheten och när har jag kontakt med fritidskontoret” och så vidare. Eftersom det också är svårt för företagen och hästägarna att ha kunskap om vem man ska vända sig till på kommunen i olika frågor kan det vara bra att en tjänsteman är kontaktperson, ”en hästansvarig” på kommunen som kan hjälpa till att besvara frågor.

I Sjöbo kommun, där samarbetet mellan näringen och kommunen har kommit längre, märker man tydligt av att hästföretagarna söker gemenskap och samhörighet med kommunen. Kommunen hade bland annat ordnat med en kommunmonter på tävlingsplatsen under Falsterbo Horse show 2006, där företagarna fick möjlighet att marknadsföra sig.

I majoriteten av landets kommuner har utvecklingen av samhället lett till att tätorten blir större på bekostnad av att landsbygden krymper. Detta bidrar förmodligen till oro bland företagarna och ovisshet om den egna gårdens existens. Oroliga för att komma i konflikt med grannen. Rädda för att de kanske tvingas lägga ner en satsning och så vidare. Därför är det viktigt att kommunens miljökontor tar fram tydliga regler om vad som gäller för kommun och allra helst att alla landets kommuner sätter samma tydliga regler. Bestäm var gränsen går mellan tätort och landsbygd var får man hålla häst så att både hästägarna och övriga invånare vet vad som gäller.

t2006-12-16t

Det största problemet för företagen i kommunerna är bristen på mark att rida på. Att kunna erbjuda sina kunder trygga och bilfria ridleder eller ridslingsor i anslutning till stallområdet. Det stora antalet hästar, ofta samlad på en begränsad yta gör att konflikter skapas. De som inte har intresse för hästen tycker och upplever att det är hästar överallt där de inte borde vara. Konflikten mellan hästfolket och övriga invånare i kommun handlar framförallt om två saker; grannar i konflikt med stallägare på grund av klagomål om flugor och lukt, eller så handlar det om nertrampad mark till följd av ridning.

Under kartläggningen har det framkommit att en väldigt stor andel av företagen ser mycket positivt på framtiden. I Kalix såg hela 76 % av företagarna ljus på framtiden. De ser utvecklingsmöjligheter både när det gäller omsättning och utöka sin befintliga verksamhet. De ser även möjligheter inom friskvård och rehabilitering. Det som begränsar företagarens utveckling är förutom det som nämns ovan, bristen på tid. Mycket tyder på att företagarna har en tendens att göra allting själv i tron att det blir billigast. Eftersom det inte går att öka dygnet med fler timmar är det bättre att företagarna får hjälp med att effektivisera sin verksamhet och ge dem kunskap om vikten av att samarbeta och ha samarbetspartners.

Rekommendationer

Som en vidareutveckling av projektet ser jag ett större och framför allt ett mer långsiktigt grepp för att kartlägga hästens lokala betydelse och potential. Mitt förslag är att ett projekt drivs under en fem års period. Fokus ska ligga på att vägleda kommunens tjänstemän och politiker i deras arbete om och kring hästen. Mycket av arbetet bör ägnas åt att informera och öka kunskapen på kommunen inom alla hästens områden. Förutom att arrangera kommunbesök, inbjuds kommunförvaltningar och enheter till nationella workshops och seminarier. Jag rekommenderar att dela in kommunerna i två grupper. "Första stegs" kommuner och "andra stegs" kommuner och senare kanske till och med ett tredje steg, där vikten läggs på uppföljning. Det är viktigt att man inte lämnar de kommuner som har kommit i gång i sticket. Risken är annars att deras arbete hamnar i byrålådan och näringen upplever att kommunen återigen inte gör något konkret utan bara utreder.

Vare sig förtroendevalda eller tjänstemän har någon större kunskap om hästen eller näringen kring den. När en fråga eller ett problem uppstår vet de inte vart de ska vända sig för att få information. Lösningen blir istället att de lägger problemet åt sidan eller hittar på en egen lösning. Därför är det viktigt att det blir allmänt känt vart kommunen kan vända sig, vilka organisationer arbetar med häst och vem gör vad.

Avslutningsvis vill jag tacka för förtroendet att fått vara projektledare för detta mycket intressanta och stimulerande projekt. Kommunernas iver och hängivenhet att lära sig mer om hästnäringen har underlättat mitt arbete oerhört. Ett extra tack vill jag även rikta till de företagare som har ställt upp och visat och berättat om sin verksamhet för projektgruppen och till alla företagare som tagit sig tid att besvara enkäten och deltagit vid näringslivsträffarna.

t2006-12-16t

2006-12-18
Bibbi Bonorden
Projektledare

Bilagor

Bifogade som egna filer.

Lathund

Enkät

Dataplattform

Statistikunderlag